

WaterPeilingen

Nummer 60

VWG Nieuwsbrief 15 juni 2026

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Bestuur:

Het bestuur vergadert op vrijdag 29 september 2026.

Tijdens de vergadering van 22 mei heeft het bestuur kennisgemaakt met mevr. M. van Wijk, Waterschap Vallei & Veluwe (Apeldoorn).

In de bestuursvergadering van februari was Jan van Oorscot uitgenodigd om kennis te komen maken.

Op de ALV van 2 oktober zullen beiden aanwezig zijn en door het bestuur worden voorgedragen als bestuurslid. Het bestuur bestaat dan uit zeven leden en dat is volgens de Akte van Oprichting toegestaan.

De Akte van Oprichting wordt aangepast met het oog op de WTBR die per 1 juli a.s. van kracht zal zijn en ook voor verenigingen geldt. Dankzij Jan kunnen de statuten weer een tijdje mee en zijn de guldens uit 1990 vervangen door de euro's van nu.

Ook over die statuten heeft u als ALV op 2 oktober het laatste woord.

Op vrijdag 5 juni 2026 wordt de vaarexcursie in Maastricht opnieuw aangeboden.

Inmiddels is dit verleden tijd maar een terugblik waardig. Met een gezelschap van iets meer dan 30 personen werd er ingescheept onder gunstige weersomstandigheden. De tocht verliep vlekkeloos met een prettige verrassing.

De boot werd tijdens sluzentocht in de verschillende sluzen geschut: twee keer plm. 8 meter omhoog en bij de sluis van Ternaaien een meter of veertien naar beneden om weer op niveau te komen waarmee Maastricht bereikbaar is.

Omdat de sluis bij Ternaaien, ook wel de stop van Ternaaien, bij het naderen vanuit het Albertkanaal open stond kon er direct gebruik worden gemaakt van de eerstvolgende schut. Dat leverde tijdswinst op. Die werd op twee manieren benut. Aan de lage kant werd aangelegd om een wandeling over het oude sluzencomplex te maken en te zien dat de sluzen 1 en 2 te klein waren en dat de naam Stop van Ternaaien begrijpelijk was met een wachttijd van vier dagen in de tijd dat er vele tientallen schepen lagen te wachten om geschut te worden.

De toegift was een extra rondje over een zandwinplas en het doorvaren over de Maas tot aan de niet in gebruik zijnde brug die voor de tramlijn Maastricht – Hasselt is gebouwd. Daarna werd de Servaasbrug door de bogen gerond.

Ton Burgers was opnieuw in zijn element om langs de hele route het verhaal toe te lichten zoals dat in TWG 2023-2 heeft gestaan. De kapitein van het schip heeft op verschillende plekken een toelichting gegeven op nog resterende historische elementen.

Dat deze vaartocht positief werd ontvangen zowel in 2024 als op 5 juni werd duidelijk toen bleek dat meerdere opvarenden beide keren zijn mee geweest.

Belangstelling was er ook van buiten de VWG.

Bijgaand enkele afbeeldingen om de hoogte verschillen te benadrukken.

(een historische ondergang in Maastricht met nieuwe infrastructuur bovenlangs en op de achtergrond, afb. ve).

(de sluis van Neerharen in België, afb. ve).

Hier moest een verschil van 8 meter overbrugd worden, schip werd naar boven geschut.

(Het begin of einde van het Albertkanaal met een 200 m. lange loopbrug op 60 m. hoogte over het kanaal vanaf de Sint Pietersberg, afb. ve).

(in de sluis van Ternaaien, hier daalt het water plm. 14 meter, afb. ve).

Op **vrijdag 2 oktober** is een bijeenkomst in Noord-Holland en specifiek in Alkmaar in voorbereiding. De Westfriese Omringdijk staat dan op de agenda, evenals de ALV. De onderstaande foto laat de Omringdijk zien in het dorp/ buurtschap Oudendijk. Het water is de Beemsteruitwatering en de weg is de Dorpsweg in Oudendijk. In een bijna grijs verleden heeft hoogleraar Gerard van de Ven aan een groepje studenten deze dijk laten zien. Van de Ven hield alleen het eerste college van het trimester in een collegezaal maar was van mening dat zijn vak het beste buiten in het veld onderwezen kon worden door te horen en te zien.

(afb. Westfriese Omringdijk, ve).

In 2027 is het Kanaal Terneuzen – Gent 200 jaar eerder gegraven als verbinding tussen de Westerschelde en een belangrijke havenplaats in België. Aanvankelijk liep het kanaal tot Sas van Gent en het was Koning Willem I die besloot tot de aanleg van het deel op Belgisch grondgebied. Het kanaal is 32 km. lang (16 km Nederland en 16 km België). In oktober 2024 is de Nieuwe sluis in gebruik door Koning Willem Alexander en zijn ambtgenoot Koning Filip gesteld en fungeert vooral voor de grotere schepen van de beroepsvaart. Op ,langere, termijn moet het kanaal een belangrijke corridor worden voor de beroepsvaart naar Parijs.

In het najaar van 2027 zal de bijeenkomst in Dordrecht zijn, de eerdergenoemde Reuzenkaart (WP 57) is dan het onderwerp om bij stil te staan. Wat heeft de Sint Elisabethvloed van 1421 voor gevolgen gehad voor het gebied wat nu bekend staat als de Hollandse en Brabantse Biesbosch. Daarnaast zal getracht worden om na te gaan welke maatregelen er voor het Eiland van Dordrecht nodig zijn om dit kwetsbare gebied tegen hoogwater te beschermen.

Voor de VoorjaarsExcursie van 2028 staat Zeeland op de agenda. 2028 herinnert op dat moment aan januari/ februari 1953 maar zou daarnaast een moment moeten zijn om te kijken waar de provincie naar toe wil groeien. Op dit moment spelen er tal van grote uitdagingen die ook de waterwerken en in het bijzonder de toekomst van de Deltawerken raken. Om een voorbeeld te noemen. De Zeelandbrug zal medio 2040 vervangen moeten zijn. De brug wordt veel intensiever gebruikt dan bij de opening. Zwaarder verkeer en meer verkeersbewegingen noodzaken om tijdig een nieuwe oeververbinding te realiseren die een belangrijke schakel vormt tussen Zeeland en Rotterdam. De Zeelandbrug is een Rijksmonument en zal alleen al om die reden blijven bestaan.

Ook de Oosterscheldekering en de Haringvlietdam vragen om het toekomstbestendig maken van kering en dam, de veiligheid maar ook de leefbaarheid in de Oosterschelde en het Haringvliet.

In een volgende WP wordt het programma tot aan 2031 opgenomen, dat is altijd onder voorbehoud van nog betere voorstellen dan er nu bekend zijn en afhankelijk van de omstandigheden of een bijeenkomst daadwerkelijk doorgang kan vinden.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Algemeen:

Opmerking vooraf: de, vaste, rubriek over de Unie van Waterschappen en de hoogheemraad- en waterschappen bevat een selectie van recent nieuws. Mocht u meer over een hoogheemraadschap- of waterschap willen weten dan dient u de website te raadplegen. Vrijwel dagelijks maar in ieder geval wekelijks worden er nieuwe berichten geplaatst. Bij het opnemen van berichten in deze rubriek is het streven om een landelijk overzicht te presenteren, al kunnen bepaalde gebeurtenissen soms langer aandacht genereren. Als voorbeeld: juli 2021 en de wateroverlast in Valkenburg (Limburg) binnen het waterschap, provincie en gemeenten kwam de dringende vraag om maatregelen te treffen teneinde een dergelijk voorval te voorkomen dan wel de schade fors te beperken.

Die maatregelen in de vorm van waterbergingen en kunstwerken kunnen complex zijn waardoor het weer interessant is om te blijven volgen.

Een ander voorbeeld is het project Landgoederen in de Achterhoek langs de Berkel, de landgoederen zouden verdrogen als het water niet dieper het gebied in gebracht zou worden. Dat zijn langjarige projecten en interessant om periodiek te blijven volgen.

De kanttkening is dat nieuws makkelijk vindbaar moet zijn op de website van een hoogheemraad- en waterschap.

Unie van Waterschappen (Den Haag).

Hetty Klaver, dijkgraaf Waterschap Zuiderzeeland heeft onlangs de lesmodule ‘Snikheet en zeiknat’ geïntroduceerd. De Unie van Waterschappen richt zich hiermee op jongeren in het middelbaar onderwijs die naar verwachting over 20 tot 30 jaar nadrukkelijk te maken gaan krijgen met de grote gevolgen van de veranderingen van het klimaat. Hevige regenbuien en langdurige droogte zijn zeer waarschijnlijke modellen waar Nederland rekening mee moet gaan houden.

750 leerlingen/ studenten van Aeres gingen aan de slag en kregen inzicht waarom plantenbakken in het stedelijk gebied van belang zijn en verschil kunnen maken in temperatuur maar ook in de opvang van hemelwater.

Limburg en juli 2021 dat is nu vijf jaar geleden maar wel een signaal voor wat er kan gebeuren als er veel neerslag valt of wordt aangekondigd en het water zoals in Valkenburg niet bijtijds door kan stromen of tijdelijk opgevangen kan worden.

In Brussel zijn vertegenwoordigers van de waterschappen die binnen de Unie zitting hebben in de Commissie Communicatie, Innovatie, Watereducatie, Internationaal en Strategie actief geweest om aandacht te vragen voor het thema dat de ‘maakbaarheid van een land in technische zin’ voorbij is. Klimaatverandering zal steeds nadrukkelijker een factor moeten zijn om rekening mee te houden bij het maken van plannen voor woningbouw en

infrastructuur. Bouwen op plaatsen die een potentieel overstromingsgevaar kennen mag niet langer vanzelfsprekend worden gevonden.

De Commissie pleit voor meer maatwerk ten aanzien van specifieke situaties die zich in een bepaalde regio voor kunnen doen en dat niet de allesoverheersende Brusselse richtlijn op regionaal niveau in de praktijk niet uitvoerbaar blijkt te zijn.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle) en Waterschap Brabantse Delta (Breda) zijn op zoek naar een nieuwe secretaris directeur.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

In Zoutkamp zijn de waterwerken officieel afgerond (zie WP 58) de Hunsingosluis is gerestaureerd, er is een nieuw gemaal gebouwd.

Belangstellenden konden op 12 en 13 juni eenmalig een kijkje achter de schermen nemen, vanaf het land of per boot vanaf het water.

De infrastructuur is aangepast voor langzaam verkeer met nieuwe wandel- en fietspaden.

(afb. de gerestaureerde en vernieuwde Hunsingosluis, afb. ve).

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Bij de herinrichting van het Nieuwe Drostendiep zijn bij archeologische opgravingen bijzondere vondsten gedaan. Het gaat om 3.000 voorwerpen die laten zien dat het beekdal al duizenden jaren bewoond moet zijn. Tot de vondsten behoren een Romeinse ring en een middeleeuwse Ottoonse fibula. De opgravingen zijn vooraf gegaan aan de werkzaamheden

van de herinrichting van het beekdal. Het nieuwe beekdal moet een waterberging gaan vormen, meer variatie in de natuur en een natuurlijk watersysteem.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

Op de dag van de bouw, zaterdag 20 juni kan er een bezoek worden gebracht aan de gemalen Galgenrak en Streukelerzijk bij Hasselt. Gemaal Galgenrak ondergaat een volledige vernieuwing en gemaal Streukelerzijk (1925) krijgt een tweede leven. De twee gemalen bemalen een gebied van 15.000 hectare.

Voor een dag krijgt de bezoeker te zien wat normaal verborgen blijft. Op de website van DOD staat een heel programma (voor jong en ouder).

Tussen 10 u en 16 u is iedere belangstellende welkom. Startpunt is Zandvoortweg 2 b in Hasselt, deelname is vrij, parkeerregelaars regelen het verkeer ter plaatse.

Waterschap Rijn & IJssel (Doetinchem)

Waterkwaliteit van de Baakse Beek verbeteren door de RWZI van Lichtenvoorde en Ruurlo aan te passen. De zandfilters worden vervangen door biologisch actieve koolfilters. Met deze nieuwe filters worden medicijnresten en ammonium en fosfaat uit het water gehaald. De Baakse Beek is van groot belang voor de landgoederen in de Achterhoek, in juni 2023 is tijdens de VoorjaarsExcursie aandacht besteed aan de Landgoederenzone en de Baakse Beek.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Onderhoud van de Hondsbossche duinen opnieuw voor tien jaar vastgelegd. In 2015 werd begonnen met de aanleg van de Hondsbossche duinen voor de bekende Hondsboscher zeewering. De duinen groeien aan, ook in de komende tien blijven zandsuppleties nodig omdat de zee met regelmaat stukken van het strand wegslaat. Na deze tweede termijn van tien jaar wordt het gebied opgenomen in het landelijk programma Kustlijn zorg. HHNK en RWS nemen beiden een deel van de kosten op zich waarbij RWS de zandsuppleties uitvoert. Oogmerk is dat er uiteindelijk een veilig gebied gaat ontstaan dat geschikt is voor de recreant en veiligheid biedt aan het gebied achter de zeewering.

Hoogheemraadschap van Rijnland (Leiden)

Een opvallende 3 D tekening in de Grote Houtstraat in het centrum van Haarlem was op 12 juni het startsein om aandacht te vragen voor alles wat door huishoudens via het riool wordt weggespoeld maar er eigenlijk niet in thuishoort.

De toiletspot wordt te vaak gebruikt om vloeistoffen en andere zaken af te voeren, vochtige doekjes, medicijn- en etensresten etc. Het wordt allemaal opgevangen bij een RWZI maar het kost veel meer energie en tijd om het water te zuiveren dan nodig zou zijn. Bijkomend probleem is dat roosters verstopt raken en pompen vastlopen.

Rijnland hoopt dat met deze campagne: Spoel wijzer, de inwoner bewuster om zal gaan met de gootsteen en de toiletspot en alleen die dingen weg laat lopen die het riool ook echt aan kan.

Hoogheemraadschap van Delfland (Delft)

Zaterdag 27 juni wordt de 29 e molendag van het Westland gehouden, tussen Den Haag en Hoek van Holland doen dertien molens mee waarvan er tien in het gebied van Delfland staan. Molen de Roos in Delft (Phoenixstraat) is een korenmolen die op de voormalige stadsmuur van Delft staat. De molen is tijdelijk verplaatst bij de aanleg van de spoortunnel en na het afronden van de werkzaamheden ook weer teruggeplaatst. Andere molens die te bezoeken zijn, waaronder vier poldermolens, staan op de website van het hoogheemraadschap en op de website van de westlandsemolens.nl/molendag.

Op de Groeneveldse molen bij Schipluiden, een poldermolen, legt molenaar Rob Zijl de werking van de molen uit en neemt hij de bezoeker mee in de wereld van klimaat, polder en Water. In het dagelijks leven werkt hij bij het hoogheemraadscha.

Hoogheemraadschap Schieland & de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Inwoners van het gebied van het hoogheemraadschap kunnen tussen 22 juni en 1 juli tijdens een van de zes bijeenkomsten in Lekkerkerk, Rotterdam en Zevenhuizen meedenken en praten over het Waterbeheerprogramma 2028 – 2033. Thema's zijn: droogte, neerslag, bodemdaling, kwaliteit en duurzaamheid.

Meedoen is gratis, aanmelden gewenst en kan via de website van het hoogheemraadschap.

Waterschap Hollandse Delta (Ridderkerk)

Het waterschap was voornemens om langs het Kanaal van Voorne natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Dat plan gaat niet door. Er is asbest en puin gevonden. Saneren van de bodem en oever en het weghalen van het puin maken dat het project aanzienlijk duurder zou gaan worden dan waar aanvankelijk rekening mee werd gehouden.

Data

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum: [www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

2027: 200 jaar Kanaal Terneuzen – Sas van Gent en Gent.

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953; bestemming van de VoorjaarsExcursie Watersnoodmuseum Nieuwerkerk (Schouwen Duiveland).

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: op 8 november 1990 werd de VWG opgericht en bestaat nu 40 jaar. (op of rond deze datum zal er een jubileumbijeenkomst worden georganiseerd).

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2030: Lustrum Symposium SSF (45 jaar en VWG 40 jaar).

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Vincent Erdin, secretaris VWG
15 juni 2026
Middelburg